

Norske trolldomsprosesser

Prosessnummer: 757

Tiltaltes navn: Karen Andersdatter, Villas klokkers

Årstall: 1663

Sted: Vardø i Finnmark

1654. — Den 9 Februari holdtes Ting paa Wardöehuus udi Velb. Jörgen Friises Overværelse med Laugrettesmænd.

Da blev for Retten fremført en Qvindes Person af Kiberg, som havde tient Peder Hemmingsen, ved Navn Karen Jons Dotter, for Troldoms Kunster at (kunde med) omgaaes, eftersom hun for andre selv haver bekiendt, hvilket hun nu videre forklarede i saa Maader, som følger.

Först at have lært Troldoms Konster (nogen rum tid siden) af hendes Stifmoder, Marrit Olufs Dotter, som og for slig Misgierning blev brænt, saaledes at bemeldte hendes Moder en Dag satte et Krus paa Ilden med noget Melk og Vand iblant og bad hende, at, naar det skummes oven paa, hun deraf skulde tage noget ind; hvilket hun ogsaa gjorde med en nye Sponne og slikkede noget deraf. Men da hendes Moder kom ind, var hun vreed paa hende, for hun ikke slikkede (Skom) af altsammen og sagde, at hvis hun det havde giort, havde hendes Koe faaet en sort Oxe Kalf (i det sted denne nu fik en huid quie kalv). — Siden skar hendes Moder Patterne af samme Kalv og reed bort paa den.

Dagen derefter havde hendes Moder 2 Soplimer og fik hende den eene og sagde:

»Er din (förstocket), da vil vi binde dem sammen» — som og skeete. Dermed maatte hun følge hende afstæd og reed paa dennem til (Dare) Fiæld, hvor hendes Moder længe kaldede paa Diævelen, förend hand ville komme.

Så spillede de kort (med hanom) og vandt hendes Moder baade fra sig og hannem. Og formedelst hun tabte, maatte hun love hannem Tienste, og loed hand sig kalde Pligter.

Nok bekiendte hun, at nogen Tid derefter var hun med for ommeldte hendes Moder, 6 aar forleden, at forgiöre tvende Baader med Folk, og da var hun i en Kobbe-Lignelse og hendes Moder i en Qval (o: Hvalfisk).

Videre bekiendte hun siden den Tiid indtet ondt med slig Kunster at have giort, (förend) nu kort forleden forgiorte hun Johannes Spillemand i Kiberg, selvfierde, formedelst Jon, som roede paa samme Baad, sin Qvinde sloeg hende, och siden sloeg Jon selv hende et Slag; ellers kunde hun intet have giort hannem. Og da var med hende samme Baad at forgiöre (Axel i Kieberg sin Qvinde Marete), som og haver

med slig Kunster, siden de tiende i Bröd sammen (hos Thor-
kel paa Stensland), hvortil hun brugte et Stökke Knösk
og en Steen, vedbunden med et Stökke Traad, som hun kas-
tede i Söen og skiöd fra landet med en Skoffel, for det vilde
ikke ud. Da Söen begyndte at flöe, saa drev det udi Vaagen.
Imidlertiid kom samme Baad, som skulle blive, og da
kom for omeldte Marrit(e) til hende, da hun lukte hendes
Koe ut.

Nok bekiendte hun, at nogle Dage forleden gav hun Sören
Sörensen ligesaa dant et Stökke Knösk med en Steen og
Traad vedbunden, som hand skulle have med sig paa Söen.
Og naar der kom en stor Söe, skulde hand kaste det forud
og 3 Gange nævne hendes Navn, saa skulde Söen (legge) sig;
hvilket Drengen viiste sin Husbonde, som og nu tilstede var,
som hun og tilstoed saa at være.

Ydermeere bekiendte hun, at kort forleden gav hun Oluf
Olufsen og hans Dreng Peder en Drik, paa det de ikke skulde
blive til Söes, som var giort af Söe, Moengott, Syrevand og
Peber, hvilket hun fik Oluf selv, efter at Birgitta, hans Qvinde,
havde været hos hende og begiæret det; dog de drak det ikke,
men söbede det med Skeer.

(Huur fore) gav Drengen hende en gammel Siorte, som hun
nu havde paa, og Olufs Qvinde gav hende en gammel Snör-
hatt.

Endnu bekiendte hun, at forgangen Höst var hun og
Marrit, som var i en Fugls Lignelse — og hun selv i en
Kobbe Lignelse — afsted i Söen (hos) Skipper (Lauritz Olufsens)
Skib af Bergen det at ville forgiöre; men de kunde ingen
Magt faae dermed, formedelst Folkene derpaa tiende Gud saa
meget. Dog holdte de Skibet stedse paa den eene Side.
Hvilket hun var Aarsag til at vilde forgiöre formedelst Sören
Jensen i Kiberg, som var paa samme Skib, havde ligget og
havt omgiængelse med hende.

Den 13 Marti holdtes Ting af forommeldte Personer;
hvor da forommeldte Karen Jons Dotter vedgick hendes for-
hen giordte Bekiendelser, undtagen hvis hun havde bekiendt
om Sören Jensen at skulde have ligget hos hende, sagde hun
at have löijet hannem paa.

Endnu bekiendte hun, at hun og Marrit en Dag var sammen oppe i Fieldene og havde 2 Hosebander, af den eene kunde de faae Miöd, og af den (anden) kunde de faae Öll.

Hans Christensen i Kiberg berettede, at da hand fik at vide, at hun foreholdt Almuen at give dennem Drikke, forbød hand sine Drengene, att de dermed indtet skulle have at bestille.

Efter saadan Lejlighed er hun tilfunden at straffes paa hendes Liv til Ild og Baal.

Den 5 April 1654 holdtes Ting paa Wardöehuus Slott udi Velb. Jörgen (Friises) Nærværelse, som Fogden, Velagte Jörgen Nielsen, og Laugrettet holdte.

Hvor i Rette blev fört en Qvinde ved Navn Marrit Rasmus Dotter, barnföd paa Sundmör, for Troldoms Kunster at kunde omgaaes med, som hun sagde at have lært af en Qvinde ved Navn Sigrie paa Steensland i saa Maader, at hun kom til hende, som hun laae paa Sengen, og gav hende det ind i et Stökke Smör og Bröd, og strax blev hun saa forvildet, at hun ikke vidste andet, (end) at hun var i Helvede.

Og hendes Apostel heed Leur, som hun bad hun skulde kalde paa: og var hand altid udi en Hunds Lignelse og fulgte hende altid efter.

Iligemaade bekiendte hun, at hun var med Sigrie og skulde ride paa denne Hund til (Heckelfield), og kunde ikke hun taale det i hendes Hoved at ride saa höijt i Veijret, og da faldt hun af paa Dovrefield og blev der liggende, saa længe indtil Sigrid var kommen tilbage (igien) og foer saa med hende hjem.

Iligemaade bekiendte hun, at Sigrie viiste hende, hvorledes hun skulde forgiöre Udroids Baade. De havde hun 2 Eggeskal udi en Stamp med Vand og bad hende, at hun skulde gaee ud og see, om de var omkuld eller ikke.

Da var de ikke meere end midt paa Siden. Og siden gik hun selv ud og sagde: »Ja, det bliver nu snart giort!» Så viiste hun hende atter ud igien, og da var Eggeskallerne omkuld og var fuld med Vand og da var Baaden bleven.

Hun bekiendte og, at hun var med at forgiöre Peder

Endnu bekiendte hun, at hun og Marrit en Dag var sammen oppe i Fieldene og havde 2 Hosebander, af den eene kunde de faae Miöd, og af den (anden) kunde de faae Öll.

Hans Christensen i Kiberg berettede, at da hand fik at vide, at hun foreholdt Almuen at give dennem Drikke, forböd hand sine Dreng, att de dermed indtet skulle have at bestille.

Efter saadan Lejlighed er hun tilfunden at straffes paa hendes Liv til Ild og Baal.

Den 5 April 1654 holdtes Ting paa Wardöehuus Slott udi Velb. Jörgen (Friises) Nærværelse, som Fogden, Velagte Jörgen Nielsen, og Laugrettet holdte.

Hvor i Rette blev fört en Qvinde ved Navn Marrit Rasmus Dotter, barnföd paa Sundmör, for Troldoms Kunster at kunde omgaaes med, som hun sagde at have lært af en Qvinde ved Navn Sigrie paa Steensland i saa Maader, at hun kom til hende, som hun laae paa Sengen, og gav hende det ind i et Stöcke Smör og Bröd, og strax blev hun saa forvildet, at hun ikke vidste andet, (end) at hun var i Helvede.

Og hendes Apostel heed Leur, som hun bad hun skulde kalde paa: og var hand altid udi en Hunds Lignelse og fulgte hende altid efter.

Iligemaade bekiendte hun, at hun var med Sigrie og skulde ride paa denne Hund til (Heckelfield), og kunde ikke hun taale det i hendes Hoved at ride saa höijt i Veijret, og da faldt hun af paa Dovrefield og blev der liggende, saa længe indtil Sigrid var kommen tilbage (igien) og foer saa med hende hjem.

Iligemaade bekiendte hun, at Sigrie viiste hende, hvorledes hun skulde forgiöre Udroers Baade. De havde hun 2 Eggeskal udi en Stamp med Vand og bad hende, at hun skulde gaae ud og see, om de var omkuld eller ikke.

Da var de ikke meere end midt paa Siden. Og siden gik hun selv ud og sagde: »Ja, det bliver nu snart giort!» Så viiste hun hende atter ud igien, og da var Eggeskallerne omkuld og var fuld med Vand og da var Baaden bleven.

Hun bekiendte og, at hun var med at forgiöre Peder

Hemmingsens Baad i Kiberg. Og lagde over med hverandre nogle Dage tilforn til at hævne sig paa Jon Lauritsen, fordi hans Qvinde havde slaget Karen.

[Den 2 Juni 1654 holdtes Ting udi Kiberg. Da blev i Rette ført forommeldte Marrit Rasmus Dotter efter forrige Udlæggelse, saa og hendes egen Bekiendelse.

Og eftersom hendes Apostell Leur befalet hende, at naar hun vilde udrette noget ved hans Hielp, skulde hun sige disse Ord, da skulde hendes Udrettning være kraftig, nemlig: »Pretrum, Pratrum, Nestrum, Nostrum.» Det befandt hun var sandt og bekiendte, at hun gav sig fra Gud i Himmelen og troede paa denne hendes Apostel Leur.

Da efterdi forommeldte Marrit Rasmus Dotter nu i Dag har for Retten bekiendt, at hun haver lært Troldoms Kunster og dermed kunde omgaaes, kunde vi ei rettere kiende, end hun jo for saadanne Gierninger burde lide paa Kroppen til Ild og Baal.]

1655. Den 13 Januari holdtes Ting paa Wardöehuus udi ærlig og velagte Mand Hans Jensen Örbek, Slotsfogdens Forvalter sammestæds hans overværelse samt Laugrættesmænd. Niels Jversen tilforordnet i Sorenskriverens Stæd i den Sag

Da fremkom Anders Christensen, Sorenskriver her i Wardöe, som foregav, at eftersom hand 8:e Dage for Iuule-Aften næst forleden (desværre) her udi Vester Vogen, dog udi timelig Veijrlig, mistede tvende af sine Dreng og en Udreedes Mand, som de sad og fiskede; den fjerde, deres Styrmand, med stor Nöd blev bierget, og ikke endnu veed, om hand kand blive ved Livet.

Hvilken Ulykke med Troldoms Kunster en Qvindes Person ved Navn Kirsten Ols Dotter her sammestæds nogenledes efter egen Aabenbaring samme Dag, efter nu hos værende Vidnesbyrd, skal have tilveijebragt, hvorom hun og selv tvende Gange her i Borgestuen udi 6 Laugrættesmænd og andre gott Folks Nærværelse haver gaaet til Bekiendelse udi saa Maader at have lært Troldoms Kunster af en Qvinde ved

Dag i Törve Marken med den anden Tös, Sirri Christophers Dotter, at sætte Törv sammen; og nogenstund efter at de kom i Marken, bad Sirri hende, at hun ville [tiene og] lære Troldom.

Da sagde hun Ia, og strax gav hun hende et Stykke Stump(e) Bröd, som hun aad, hvoraf hun blev saa underlig og syntes, at Marken (suummelede og) löb omkring med hende.

Med det samme aabenbarede Diævelen sig for dem i en stor Mands Lignelse, som var löijen og med lange Klöer baade paa Hænder og Födder, og begiærede, at hun ville tiene ham. Derimod lovede han hende at forskaffe hende Klæde og andet, hvad hun havde fornöden.

Strax fremførte hand et Kort, og de begge to maatte spille med hannem, og de tabte i samme Meening at være i hans Tieneste. Derefter lagde de sig til at sove, og imidlertid kom deres Huusbonde til dem og sloeg hende, fordi hun ikke arbeedede, og gik saa hiem.

Da Klokken kunde være 5, gik de (ogsaa) hiem. Da aabenbarede Satan sig igien for dennem i samme Gestalt (paa höieste Öe ved Stenranden og fölgede dem til den næste hvilesten) og foreholdt hende, at hun skulde blive hos hannem og tiene ham. Siden sagde hun sig indtet med ham at have omgaaets eller gjort noget ondt, förend 8:e Dage förend Iuule Aften, da Laurits Olsens Baad blev.

Da, om Morgenen tiilig, stöed hun ved Christen Lauritsens Fæhuus og da kom for omeldte Siri til hende og bad, hun vilde være med at forgiöre sin Huusbonde, Peter Hansen; og da kom den Onde til dem i samme Habit som tilforn og bad, de skulde giöre det.

Men det gik ud paa Laurits Olsens Baad med Folk, med hvilke hun havde ingen Ueenighed. Og da var med hende Hendrich Petersens Mette i en Kobbe Lignelse, for hun var vreed paa Laurits Olsen, samt Kirsten Ols Dotter og Siri.

1662 Den 27 (september) 1662 holdt Niels Sörensen [Fiil], Kongl. Maj:ts Foged, Ting udi Wadsöe i Overværelse af Landsherren, Christopher Orning, med Laugrettes Mænd. Hvor da Fogden, bemeldte Niels Sörensen, havde ladet udi Rette

citere en Qvinde ved Navn Dorothea Laurids Dotter, som for Troldoms Sag skal være angiven af ærlig og velagte Mand, Laurits Hendrichsen Bros, Borger (af Bergen) og vonhavtig udi Wadsöe, som hand beretter, hun skal have beganget nogen Tiid for Paaske imod 2:de hans Sal. afgangne Dreng, Rasmus (Olsen) og Helge (Evensen), först i det hun haver begiert dem i Tieneste og de ville ikke, og der hun det fornam, skal hun have sagt, at Laurits Bros ikke heller skulle faae videre Gavn af dem efter denne Dag.

Det samme skal de Sal. Mennesker have bekiendt udi deres yderste Döds Tima. Hvilket hand med lovlige Pruv og Vidnesbyrd anlovet for Retten at ville beviise.

1) Blev fremkaldet Oluf Olufsen, som for Retten ved Eed efter Loven med oprakte Finger vandt, at Rasmus Olsen havde Bud (til) hannem, för hand döde, og for hannem bekiendte, at efter (den) Dag, Dorothe Laurits Dotter havde begiert ham udi Tieneste, siden aldrig havde havt en Hilsens Stund, og derpaa vilde hand döe.

Fogden tilspurgte for ommeldte Oluf Olufsen, om hand vidste videre hende at beskylde, hvortil hand svarede Neij, (intet for sin person, andet end det godt kunde være i alle maader).

2) Fremkom Omund Danielsen, som iligemaade ved sin Eed vondt, at nogen Tiid for Rasmuses Död, da er Dorothe kommen til ham ved sit eget Huus og spurgt ham: »Hvorledes lever Rasmus?» Hand svarede: »Hand lever som en fattig Mand (ganske) ilde.»

Da sagde hun: »Havde hand givet sig i Tjeneste hos mig, da kandskee det havde vel været bedre med ham.» (Men fra den dag da havde han ikke en helsens stund).

Meere vidste hand ikke udi denne Sag at vinde.

3) Fremkom Povel Christensen, forommeldte Laurits Broses Dreng, som og med Eed vandt, at Helge skal have sagt at Mogens Einersen, som er Dorotheas Mand, var hannem til Tieneste begiærende, hvilket hand og ikke kunde negte. Da sagde det Sal. Menneske Neij, men vilde drage med sin Husbonde Sör igien.

Nogen Stund derefter, da var Dorothea ham og udi Tieneste begiærende og bad hannem gaee med sig udi sit Huus,

hvilket hand (sig undskyldte og) ikke vilde. Omsider derefter er hand bleven hæftig syg og sagde: »Gud bedre, det ieg gav mig ikke udi Tieneste hos hende. Thi hun dræber mig dog adligevel.» Og beklagede sig: »Ret nu sprikker ieg (itu)!» saa at de maatte binde 2 Haandklæder omkring hans Liv. Og strax derefter saa döde hand, hvor der da udrandt Blod baade af Næse og Mund.

4) Desligeste fremkom Laurids Brosses anden Dreng, Anders Jonsen, som ligesaa med opragte [Fingre] vandt efter Loven, hvorledes at Helge Evensen paa sit yderste bekiendte, at Dorethe Laurits Dotter begiærede hannem til Tjeneste paa et Aars Tiid og det uden for hendes eget Huus; hvortil det Sal. Menneske skal have svaret: »Ieg vil blive hos min Husbonde til Foraaret, saa vil ieg følge med hannem tilbage til Bergen.» Og der hand ikke ville love hende Tjeneste, skulle Dorethe have svaret: »Bross skal dog ingen Gavn nyde af dig.»

Derudover om Morgenen blev hand gandske syg og svolnede op over Livet, saa de maatte binde tvende Haandklæder om Livet; og derefter döde hand, saa (at begge) Haandklæderne brast midt i to om hans Liv.

Da tilspurgte Fogden Laurits Bros, om hand vilde legge hende fuldkommen Sag til og det (vidstaae) saavel som Sagen med (hende ved) ordentlig Rettergang efter Loven og Recessens Formelding (til ende) udføre. Hvortil hand svarade Neij, (ganske og aldeles) Indtet, (ikke heller) videre sig dermed at ville befatte, men ikkuns efter de afdödes Bekiendelser begiærede foromeldte Prov og Vidnesbyrd maatte forhøres til Sagens videre Oplysning.

For hans Person da vidste hand indtet i nogen Maade at kunde beskylde.

Endogsaa tilspurgte Fogden heele Almuen, om de vidste hende for noget Töfverie at kunde beskylde. Da svarede alle, (ingen af dennem viste andet med hende end alt godt udi alle maader).

Fogden tilspurgte da Dorethe Lauritz Dotter, om hun slig udediske Gierning havde begaaet mod Laurits Brosses 2:de salige Dreng. Da negtede hun aldeles (at hun) havde begiert dem i Tieneste. (Men hendes Mand kand hun ikke

benegte. Hvilket han ikke heller kan fragaa. Mens at hun skal være skyldig i deres död og sligt, som hun angives for. Da haver hun med hendes höieste ed for retten bekræftet, at al den lod, del og part, hun skal formode sig udi Guds Rige, aldrig udi de Sal. Menniskers död at være aarsage).

Efter forberört Lejlighed vide vi hende denne Gang ikke at kunde döme, men hedenviiser det til Overdommeren, Velb: Laugmand.

Den 6 November blev Ting holdet paa Wardöehuus i Velb. Landsherren Christopher Ornings saavel som Kongl. Maj:ts Foged, velagte Niels Sörensens [Fiil], deres Nærværelse med Laugrettesmænd.

Hvor da for Retten blev fremfört Dorothe Laurits Dotter af Wadsöe udi den Sag, angaaende for Troldom, som hun forleden Wadsöe-Ting blev angiven for. Hvor da Vores gunstige Landsherre haver fra Wadsöe ladet hidföre og fængsligen til Slottet före hende og siden derefter ladet ofte forhöre hvor hun da omsider er kommen til hendes rette Sandheds Bekiendelse.

Da tilstoed hun nu for Retten, at hun havde lært hendes Kunster hos en Betler-Kone i Senien, som fik hende en Pibe og sagde, at hun derudi skulde blæse, saa skulde hun kunde giöre alt Ondt, baade paa Folk og Fæ, saavel som alt andet og derefter (haver) hun desværre forsvoren sin (almegtige) Herre og Gud og det efter den gamle Kierlings Raad. Hun prøvte först sin Kunst paa een af hendes egne Smale og spöttede udi en Suppe udi Diævelens Navn og gav det saa samme Suppe at fortære. Og Dagen efter döde den.

Hun bekiendte og at have forgiort Lauritz Blosses 2:de Kjör, som döde, samt begge Drengene og at hun blæste udi Piben udi Fandens Navn, som skulde fare i dennem.

Videre bekiendte hun, at Sigvalds Dotter Maren i Wadsöe og en Find-Kone ved Navn Ragnild og Salve i Andersbye var med hende at forgiöre Skipper Jens Ottensens Skib og at Dorthe var udi en Örn's Lignelse, Maren i en Svanes Skikkelse, Ragnild i en Krages Lignelse; og vare de alle paa en Tönde Botten og kunde dog ingen Magt faae med Skibet.

Nok blev for Retten frem(fordit) en Qvindes Person af Wadsöe, ved Navn Maren Sigvalds Dotter, som og for Troldoms-Sag af Dorthe Lauritz Dotter skal være udlagt og angiven for, som blev af Landsherren tilspurgt og formanet Sandhed at sige, hvilket hun lovede og derpaa vilde döe.

Da bekjendte hun, at Dorethe Lauritz Dotter havde lært hende samme Troldoms Kunster forgangen Sommer, og da fik hun det ind i en Drik Melk, og forsor hun sin Gud desværre. Nogen Stund derefter kom der en liden Bitting ind i Gammen til dennem og löb frem og tilbage paa Gulvet.

Strax derefter indkom en liden sort Mand med sorte Klæder paa og sagde, at Maren skulde tiene hannem og forsvære Gud, hvilket hun og gjorde. Hun proberte Kunsten paa et hendes egne Lam, som hun gav et Stökke Bröd, hvorpaa hun spöttede 3 Gange (og sagde: »Spræk udi) Fandens Navn. Nogen Stund efter sprak det.

Hun bekjendte, at hun var med at ville forgiöre og omkomme Skipper Jens Ottensens Skip; og foer hun tillige med Dorthe, Ragnild og Salve paa en Tönde Botten fra Wadsöe og til Under Dommen kaldet, og der flöj de op paa Fiældet Dommen, og der löste de hver sin(e) Knude(r) op, först Dorthe, saa bemeldte Maren, item Ragnild og Salve og sagde: »Vind i Fandens Navn.» Dermed flöj de alle 4:re ud paa Skibet, og var Maren i en Dues Lignelse, Dorthe i en Örn, Ragnild i en Svanes og Salve i en Krages Lignelse.

Derhos bekiendte hun, at Dorthe satte sig ved Roeret og ville vrikke Roeret fra Skibet, mens Maren og Ragnild sat paa Overlöbet og Salve udi Stor-Merset.

Ragnild Clemmets Dotter blev fremfört, som blev tilspurgt af Landsherren, hvor hun havde lært hendes Troldoms Kunster. Da svarede hun, at hun var saa liden, da hun lærte (det), at hun ikke mindes af hvem. Men bekiendte, at hendes Gud heeder Peder, som hun paakalder, og var sort, i en Hunds (Gestalt); og i övrigt bekiendte hun [ligesom de forrige].

Efter forberört Lejlighed viide vi ej andet at döme, end at de for slig deres (misgierninger) bör at straffes til Ild og Baal.

Den 28 November blev Ting holdet i Wardöehuus udi Gunstige Hr Landsherren Christopher Ornings saavel som og Kongl. Maj:ts Fogeds, velagte og ærlige Niels Sörensens, deres Nærværelse med eedsvorne Laugrettesmænd.

Hvor da for Retten blev fremført en Qvinde ved Navn Maren Mogens Dotter udaf Echeröe, fød i Saltens Leehn udi Ofoden, som for Troldoms Sag skal være udlagt og nu her for samme Sag frængsligen er anholden paa Slottet.

Og blev hun af Vores gunstige Landsherre tilspurgt, hvor og hvilken Stæd hun samme Troldoms Kunst skal have først lært.

Hvortil hun svarede, at hun havde lært det af en Qvinde i Wardöe, som ved Döden er afgangen, ved Navn Clare. Og gav hende samme Kunst ind i en Drik Momgot, hvilket hun ogsaa inddrak. Derefter forandrede det sig med hende, saa hun bekom 2 Gange Pikning udi sit Hovet derover. Og der hun samme fik og lærde, var hun en voxen Töss.

Og (en) 3 Uger derefter kom den slemme Satan til hende udi en sort Hunds Lignelse; og tilspurgte den samme slemme Hund hende, om hun vilde tiene hannem og forsvære sin Gud i Himmelen, saa skulde hun bekomme alt, hvis hun begiærte.

Siden derefter en Dags Tiid, 2 eller 3, proberede hun denne (fule) Kunst paa et af hendes egne Lam; og spöttede hun paa samme hendes Lam i den Slemmes Navn og sagde: »Spreck i to i Fandens Navn!»

Nok bekiendte hun, at efter hun havde givet sig Diævelen i Vold, da sagde Fanden til hende, at hun skulle give sig i Selskab med Marrit Rasmus Dotter i Wadsöe og Maren Hemmings Dotter, Oluf Sörensens Qvinde i Ekkeröe, som hun foregiver, at de skal være ligesaa vel lært og perfect i samme Kunst, som hun er. Og siger hun, at hendes Gud heder Samuel.

Nok bekiendte hun at Marrit og Maren var med hende at forgiöre en Smelle Baad fra Torstad i Ofoden, som roede Vest i Finmarken, fordi de skal have skieldet hende for en Troldqvinde her i Wardöe, imedens hun var Töss og tiente; og belovede hun dennem, at de skulde faae en Skam[fer] herfor. Og paa samme Baad var en af hendes egen Slægt, ved Navn Hendrich, som var fød udi Smelle-Landet.

Og bekiendte hun, at hun var i en Hunds Lignelse, Marrit i en Svanes Lignelse, Maren i en Krages Lignelse, der de forgiorte Baaden. Saa foer hun og de andre hiem, hver til sit, i enhvers Habit.

Iligemaade bekiendte forommeldte Maren Mogens Dotter at hun med forommeldte 2 Qvinder var en Söndag faren did paa Dommen. Ragnild og Maren, som for Troldoms Gierninger havde mistet Livet, havde været der Dagen tilforn, og laae de tilsammen Natten over i Kiberg i en Höe Boe, efter at de havde været paa Dommen og danset tilsammen efter en Gige, som den slemme Satan spillede paa for dennem. Og gav hand dennem Öll at drikke af en Skaal. Siden derefter foer enhver sin Veij tilbage igien.

Nok blev för Retten fremfört Marrit Rasmus Dotter af Wadsöe, som og for Troldoms Sag skal være udlagt og angiven og fængsligen fört her til Slottet, og nu af Landsherren er bleven tilspurgt, hvor og af hvem hun samme Troldoms Kunst haver lært.

Hvortil hun svarede, at hun havde lært det i Wardöe af forommeldte Clare, som gav hende det ind i et Stykke Bröd. Siden kom den Slemme Satan til hende i en Tittkens Lignelse og löb frem og tilbage paa Gulvet i Clares Stue toe eller tre Gange. Siden kom den slemme Satan til hende i en Hunds (Habit) paa Marken og spurgte, om hun vilde tiene hannem. Hvortil hun svarede Ia.

Og belovede den slemme hende, at hun skulle faae Mad og Drikke nok, mens holdte hende det ikke. Hun proberede sin Kunst paa hendes eget Lam i en Drik, som den Slemme gav hende, hvilket var sort. Derefter sprak Lammet i to.

Hendes Gud heed(er) Christen.

Hun bekiendte, at hun var i en Krages (Habit), da hun var med de andre at forgiöre en Smelle Baad, og det fordi Maren Mogens Dotter var vreed paa Folkene, som var 4 Karle tilsammen.

Nok bekiendte hun, at hun var med andre paa Dommen, (og for de tilsammen did paa en töndebotten og dansede Kryds-Dansen med den slemme Satan, som legte paa Lange-tæij for dennem. Videre beratted hun, at der foruden var med

dem 4 andre Qvinder, som hun ikke kiendte, uden en som kaldes Liren, men hendes rette Navn er Margrette.

Margrette, som kaldes Liren, blev for Retten opfordret og blev af Gunstige Landsherren befalet at være overværende ved Beskyldningen.

Marrit Rasmus Dotter blev derefter tilspurgt, om Margrette var med dennem paa Dommen. Da svarede hun og med Eed og oprakte Fingre bekiendte og lagte Haand paa hende, at hun havde seet hende paa Dommen og at hun var der med hende og de andre Troldqvinder at dandse; men hvad hendes Gierninger ellers er, hun indtet vidste.

Nok blev for Retten fremført Maren Hemmings Dotter, Oluff Sörensens Qvinde, og blev af Landsherren tilspurgt, om hun vilde bekiende, hvis hende nu var bevidst i samme Troldoms Kunster, som forommeldte Maren Mogens Dotter og Marrit Rasmus Dotter hende fuldkommeligen med Eed med oprakte Fingre for Retten havde tillagt og hende fremdeles paasiger med paalagt Haand, og at hun var med dem i en Krages Lignelse at forgiöre (samme) Smelle Baad. Hvortil hun svarer og aldeles fragaaer indtet i nogen Troldoms Sag at være deelagtig (i nogen maade).

Til des videre Oplysning opsættes Tinget til förstkommende Mandag.

Den 1 December blev atter Ting holdet paa Wardöehuus i Overværelse af Gunstige Landsherren og Fogden med Laugrettet.

Da Maren Mogens med Eed bekræftet alt Sandhed at være, hvad hun seeneste Ting i Troldoms Sagen vedgik, og at Oluf Sörensens Qvinde, Maren Hemmings Dotter, var ligesaa god som hun. Marrit Rasmus Dotter bekiendte det samme om Maren Hemmings Dotter, som til Vedermaals Tale blev fremført. Da fuldt og fast tilsiger Maren Mogens Dotter og Marrit Rasmus Dotter hende i Troldoms Kunster at være ligesaa lærd, og det med Eed og til Stadfæstelse paalagde deres Hænder sligt Sandhed at være; og derpaa vilde de gierne döe.

Maren Hemmings Dotter benægter aldeles, at hun er skyldig i Troldoms Kunster, men frivillig bekiender, at hun

gjerne vil döe, eftersom hun sig udi Blodskam med 2 Brödre udi Ekkeröe for en 20 Aar siden sig havde övet, saa den eene af dem vilde havt hende til Ægte; men der den anden Broder fornäm det, saavel som de begge omsider, blev det Giftermaal forhindret (og afslagen).

Efter Fogdens Irættesættelse, Tiltale, Giensvar og Lejlighed blev kjendt for Rett: at Maren Mogens Dotter og Marrit Rasmus Dotter bör til Ild og Baal miste deres Liv.

Belangende Maren Hemmings Dotter, som nu for Retten frivilligen af ovenmeldte 2 Qvinder med höijste Eed, oprakte Fingre og Hænders Paalæggelse er Troldom tillagt, som hun alt fragaaer, (endogsaa at) hun frivilligen bekjendt haver i Blodskam med 2 kjödelige Brödre skyldig at være, da, efter Fogdens Paastand, Tiltale, Giensvar og denne Sags Lejlighed, bör hun miste sit Liv til Ild og Baal.

Anno 1662, den 20 December, blev Ting holdet udi Kiberg efter gunstige Landsherrens Befaling i Fogdens og Laugrettets Nærværelse.

Hvor da for Retten blev fremført Sigri Ols Dotter, som for Troldoms Sag paa Wardöehuus tilforn var anholden og udlagt af 2 andre Qvinder, og blev hende tilspurgt, hvor(uti det sig) bestaaer. Hvortil hun svarede, at hun aldeles ingen Troldom forstoed, men foregiver, hvorledes der haver været en Qvinde ved Navn Sigri paa Steensgaard, som formedelst Troldom skal være henrettet, som begierede hende i Tjeneste, men hun benegtede samme, fordi hun havde et lidet spædt Barn. Siden efter gav hun hende adligevel en Kliming af Bröd og Fisk. Og strax efter hun havde det opædet, fik hun ondt udi hendes Hoved deraf, hvorudover hun maatte gaae ud for Dören og kaste det op igien. Dernæst bekiendte hun og, hvorledes forommeldte Qvinde vilde levere hende en Skaal og sagde, at naar hun vilde have Drikke, skulde hun ikkuns begiære det af hendes Gud, Ole, kalde og troe paa ham; og hvad andet hun vilde begiære, skulde hun begiære af ham og strax bekomme det. Hvortil hun svarede: »Neij! Ieg troer paa min Gud. Du kand troe paa Din Gud.» Men (ganske) indtet vilde hun antage Skaalen.

gjerne vil döe, eftersom hun sig udi Blodskam med 2 Brödre udi Ekkeröe for en 20 Aar siden sig havde övet, saa den eene af dem vilde havt hende til Ægte; men der den anden Broder fornäm det, saavel som de begge omsider, blev det Giftermaal forhindret (og afslagen).

Efter Fogdens Irættessættelse, Tiltale, Giensvar og Lejlighed blev kjendt for Rett: at Maren Mogens Dotter og Marrit Rasmus Dotter bör til Ild og Baal miste deres Liv.

Belangende Maren Hemmings Dotter, som nu for Retten frivilligen af ovenmeldte 2 Qvinder med höijste Eed, oprakte Fingre og Hænders Paalæggelse er Troldom tillagt, som hun alt fragaaer, (endogsaa at) hun frivilligen bekjendt haver i Blodskam med 2 kjödelige Brödre skyldig at være, da, efter Fogdens Paastand, Tiltale, Giensvar og denne Sags Lejlighed, bör hun miste sit Liv til Ild og Baal.

Anno 1662, den 20 December, blev Ting holdet udi Kiberg efter gunstige Landsherrens Befaling i Fogdens og Laugrettets Nærværelse.

Hvor da for Retten blev fremført Sigri Ols Dotter, som for Troldoms Sag paa Wardöehuus tilforn var anholden og udlagt af 2 andre Qvinder, og blev hende tilspurgt, hvor(uti det sig) bestaaer. Hvortil hun svarede, at hun aldeles ingen Troldom forstoed, men foregiver, hvorledes der haver været en Qvinde ved Navn Sigri paa Steensgaard, som formedelst Troldom skal være henrettet, som begierede hende i Tjeneste, men hun benegtede samme, fordi hun havde et lidet spædt Barn. Siden efter gav hun hende adligevel en Kliming af Bröd og Fisk. Og strax efter hun havde det opædet, fik hun ondt udi hendes Hoved deraf, hvorudover hun maatte gaee ud for Dören og kaste det op igien. Dernæst bekiendte hun og, hvorledes forommeldte Qvinde vilde levere hende en Skaal og sagde, at naar hun vilde have Drikke, skulde hun ikkuns begiære det af hendes Gud, Ole, kalde og troe paa ham; og hvad andet hun vilde begiære, skulde hun begiære af ham og strax bekomme det. Hvortil hun svarede: »Neij! Ieg troer paa min Gud. Du kand troe paa Din Gud.» Men (ganske) indtet vilde hun antage Skaalen.

Nok bekiendte hun, hvorledes samme Qvindes Gud, Ole, kom ind i Stuen, toeg Qvinden ved Haanden og helsede. Havde en præstelig Habit paa og satte sig hos hende i Høijsætet. Var sort udi Hovedet og 2 Horn derudi samt et sort langt Skieg og sort Haar, item 2 store, grumme, glubende Öijne som en Koe, nok en sort Hat paa og Skoe paa Födderne, endogsaa sort löjen paa Hænderne. Dertil var hans Aande som en röd Ildslue. Og snakkede hand med forommeldte Qvinde, saa Sigri hörde det (intet). Siden derefter snakkede hand lydeligen og groft til hende: »Vi vil gaae!» Da sagde hun: »Ja, vi vil gaae, som vi skal gaae.» Dermed foer de af med hverandre, som hu nikke vidste hvor hen. Derefter droeg Sigri ud af Dören og droeg over et Sund, en halv Miil vej derfra.

Derpaa blev hun tillspurgt, hvad hun vidste om den Baad, som hun tilforn havde berettet om, at de Finner i Kielsund havde forgiort.

Dertil svarte hun, at det var en Fin-Baad, og saämtlige Finnerne var kommen nogle Klammers Ord imellem, saa de skal have lovet dem Skam, som blev. Ellers var hun begierende at maatte fare med forommeldte Finner over paa Landet til at begiere Mad i Iesu Navn til sig og sit Barn. Og der de siden vilde fare, vilde hun (intet), da det var om Natten, men undskyldte sig at vilde fare med den samme Baad derover, som hun kom did med.

Ellers vidste hun indtet videre, undtagen hun saae forommeldte Finder, de tændte Ild i et Stykke Knösk, som de kastede ud i Söen. Udi hvad Maader det var giort, vidste hun ikke at forklare.

Iligemaade bekiendte hun ogsaa at have lært en Signe og Afvinds Bön udaf en halvgal(en) Student ved Navn Aaden, og det medens hun var ung, der hand reijste igiennem Land.

Lydende som følger:

Jesus gaaer til Broen Brede.

Mötte ham Afvind den leede.

'Hvor skal du gange?' sagde Jesus.

'Jeg skal mig til Bondens Gaard,
finde Bonde og Barn.'

'Jeg skal dig afvende
til den dig udsendte.'

Guds Ord. Ammen»

Efter alt dette satt Fogden udi Rette, at efterdi Sigri Ols Dotter nogle Gange forhen har været berygtet for Trolldom, til med og efter hendes egen Bekiendelse ikke kand benegte eller fragaae jo skindbarligen at have seet den slemme Satan udi al hans Gestalt, saavel som og ikke heller benægter jo at have lært Signe og Afvinds Bön, som meldt er, hvilket ikke er sömmeligt eller christeligt, om hun ikke jo burde efter C. 4:ti Recess, 28 Cap. at römme Dannemark og Norges Riger med aller förste Lejlighed, som kand afstæd komme, og æskede Dom.

Da efter Tiltale, Giensvar og denne Sags Lejlighed og efterdi Sigri Ols Dotter, sligt som forskrevet staaer, ikke kand negte, hvilket höjligen er imod Guds hellige Lov saavel som imod C. 4:ti Recess og andre derom udgangne Forordninger, viide vi ikke andet end at dömmе hende fra hendes Bopæl, at römme hans Majestæts Riger og Lande det förste muligt, og naar Lejlighed sig begiver. — Saaledes for Retten passeret.

1663. Den 1(2) Januari blev Ting holden i Kiberg efter Landsherrens Befaling udi Fogdens Overværelse med meenige eedsvorne Laugrettes Mænd. Hvor da Fogden loed udi Rette fremfödre Sigri Ols Dotter, Ingebricht Klökkers, her samstæds, som for Troldoms Sag er angiven og udlagt for. Og blev tilspurgt, om hun nu frivilligen vilde Sandhed bekjende, hvad hun angives for, nemlig at have været i Anders Pedersens Kielder og drukket (udaf en öse, og at Siri skal have havt paa sig en röd tröie og et blaat skiört, saavel som og at hun skal have havt hendes liden barn med) og at have forgiort en Koe i Wardöe, imedens hun tiente Scharfe Karen, hvorimod Sigri Klockers aldeles undskyldte sig.

Til Vedermaals Tale blev for Retten indfört Sölve Niels Dotter og fuldkommelig med Hænders Paalæggelse med höijste Eed bekræftet, at hun var med Iuule Natt i Kielderen og drak, saavel som og nogle Börn var med, samt at Sigri ogsaa var en Troldqvinde; og samme Tid blev de ueens med hinanden i Kjeldereren, fordi Sölve tappede först og drak af den Tönde, som Sigri havde agtet sig af.

Efter alt dette satt Fogden udi Rette, at efterdi Sigri Ols Dotter nogle Gange forhen har været berygtet for Trolldom, til med og efter hendes egen Bekiendelse ikke kand benegte eller fragaae jo skindbarligen at have seet den slemme Satan udi al hans Gestalt, saavelsom og ikke heller benægter jo at have lært Signe og Afvinds Bön, som meldt er, hvilket ikke er sömmeligt eller christeligt, om hun ikke jo burde efter C. 4:ti Recess, 28 Cap. at römme Dannemark og Norges Riger med aller förste Leijlighed, som kand afstæd komme, og æskede Dom.

Da efter Tiltale, Giensvar og denne Sags Leijlighed og efterdi Sigri Ols Dotter, sligt som forskrevet staaer, ikke kand negte, hvilket höijligen er imod Guds hellige Lov saavelsom imod C. 4:ti Recess og andre derom udgangne Forordninger, viide vi ikke andet end at dömmе hende fra hendes Bopæl, at römme hans Majestæts Riger og Lande det förste muligt, og naar Leijlighed sig begiver. — Saaledes for Retten passeret.

1663. Den 1(2) Januari blev Ting holden i Kiberg efter Landsherrens Befaling udi Fogdens Overværelse med meenige eedsvorne Laugrettes Mænd. Hvor da Fogden loed udi Rette fremfödre Sigri Ols Dotter, Jngebricht Klökkers, her sammestæds, som for Troldoms Sag er angiven og udlagt for. Og blev tilspurgt, om hun nu frivilligen vilde Sandbed bekjende, hvad hun angives for, nemlig at have været i Anders Pedersens Kielder og drukket (udaf en öse, og at Siri skal have havt paa sig en röd tröie og et blaaf skiört, saavelsom og at hun skal have havt hendes liden barn med) og at have forgiort en Koe i Wardöe, imedens hun tiente Scharfe Karen, hvorimod Sigri Klökkers aldeeles undskyldte sig.

Til Vedermaals Tale blev for Retten indfört Sölve Niels Dotter og fuldkommelig med Hænders Paalæggelse med höijste Eed bekræftet, at hun var med Iuule Natt i Kielderens og drak, saavelsom og nogle Börn var med, samt at Sigri ogsaa var en Troldqvinde; og samme Tid blev de ueens med hinanden i Kjelderens, fordi Sölve tappede först og drak af den Tönde, som Sigri havde agtet sig af.

Efter saadan Beskaffenhed tilspurgte Fogden hende, om hun turde lade sig (a)probere paa Söen, hvortil hun svarede: »Ja, gierne.»

Da langt omsider, efter (flittig) Examinering og Formaning, er hun gaaen till fuldkommelig Bekiendelse, såsom følger:

1) Bekiender hun, at det var sandt, at hun var i Anders Pedersens Kjelder og drak Iuule Natt med Sölve og (tvende) Börn, men benægter, at hendes eget Barn var med eller veed af nogen Troldom at sige (i nogen maade. Og ellers foregiver), at den slemme Satan var med, og havde hand et Lys i sin Rumpe at lyse med.

2) Bekiender hun, at hun forgiort Peder Christensens Koe] i Wardöe, medens hun tiende Scharf Karen, af hvem hun lært Troldom, og det udi noget Avinds Salt. Og naar hun agtede at forgiöre noget Fæe, gav hun dem ind af samme Salt, (derav skulde det strax) döe. Og en Dag, som [hun] gik ud i Wardöe at sanke Tarre, kom Peder Christensens Koe og vilde tage noget Tarre fra hende.

Da sagde hun, i det hun sloeg den med Tarren: »Far Fanden i Vold fra mig!» Derefter döde den, og dermed var hendes Kunst approberet (og) fix; og gik saa hiem.

3) Bekiender hun at have forgiort Nils Christensens Koe med Afvinds Salt, fordi hun engang blev negtet Melk.

4) Angaaende hendes Fængsel, som hun sad i for Underfogden, da, Natten for Löverdag, saa kom der nogle Katte oven paa Lyren paa Gammen og ville have været need hos hende. De Katte siger hun at have været Sölve og begge Börnene, nemlig det paa Slottet og det udi Wadsöe, og de ville havt hende med i Kjelderen igien.

5) Bekiender hun og, at Margrete, som kaldes Liiren, er en Troldqvinde ligesaavel som hun. Hun havde forgiort Hans Jensens Koe i Wardöe, og det fordi hun blev negtet Melk.

Anden saa Synneve og Margrete i Fiæren. Da beklagte Synneve sig og sagde: »Vor nybaarne Koe faaer vi (svært liden) Melk [af].» Da sagde Margrete: »Mindre (skal) det (være).» — Fogden tilspurgte Sigri, hvor hun det kunde viide. Da sagde hun, at hendes Gud, gammel Erich, sagde hende det.

Laugrettet gjorde et Spørsmål til hende, om hun ikke havde forgiort Store Lauritz sin Kone i Ekkerøe, som for en 3 Aar siden er hastig død. Dertil svarte Sigri gandske indtet at have giort, men Pasvig-Finner gjorde det af den Aarsag, at han havde stiaalet noget fra dem.

Endnu til Vedermaals Tale blev indført Sölve Niels Dotter imod Sigris Bekiendelse at confereres. Da kom deres Ord med hverandres overeens. Endog tilspurgte Sölve Sigri, hvi hun ikke havde giort denne Bekiendelse tilforn for Landsherren paa Slottet, og truede hende med Navn og sagde: »Du vil og kand ikke heller udkomme dermed, formedelst den slemme Satan sidder saa dybt indgroet i Dig, saa man ikke skal kunde naae Bunden med en 10 alens Stage.»

For det sidste bekjender hun, at Store Lauritz Kone i Ekkerøe var ligesaa god og perfect udi Troldoms Kunster med Avinds Bön som hun, og skal samme Guri have læst Avinds Bön i det Salt, som hun ofte har givet sit Fæe ind for at ikke skulde forgiøre det. Ligeledes siger hun, at Guri bad om et lidet Lam, som gik i hendes Stue, (hvilket hun tog udi armen og strög det paa rögen), men hendes Mand negtede, og derefter döde Lammet (en fire dage derefter), men hun kunde ikke sige, om Guri var Aarsag dertil.

Efter Fogdens Paastand, Tiltale, Giensvar og denne Sags Lejlighed da kand vi ikke anderledes end dömmе hende fra hendes Liv til Ild og Baal. — Saaledes for Retten passeret.

Den 26 Januari blev Ting holdet paa Wardöehuus udi Landsherrens, Christopher Ornings, og Fogdens Nærværelse med Laugrettes Mænd.

Hvor da udi Rette blev indfordret et lidet Barn ved Navn Jngeborg Jvers Dotter, barnföd i Wadsöe; og blev tilspurgt, hvorledes hun Troldoms Kunster haver lært. Da bekiender hun, at hendes Moder, Maren Sigvalds Dotter, som kort forhen for Troldom er henrettet, hende det havde lært, og gav hun hende det ind i noget Melk af en Skaale i (et fæhuus). Og (der) hun det havde drukken, saae hun noget sort paa Bunden i Skaalen, og det sloeg hun ud paa Gulvet (og ikke vilde drikke). Derefter fik hun ondt i Maven.

Laugrettet gjorde et Spørmaal til hende, om hun ikke havde forgiort Store Lauritz sin Koe i Ekkerøe, som for en 3 Aar siden er hastig död. Dertil svarte Sigri gandske indtet at have giort, men Pasvig-Finner gjorde det af den Aarsag, at han havde stiaalet noget fra dem.

Endnu til Vedermaals Tale blev indført Sölve Niels Dotter imod Sigris Bekiendelse at confereres. Da kom deres Ord med hverandres overeens. Endog tilspurgte Sölve Sigri, hvi hun ikke havde giort denne Bekiendelse tilforn for Landsherren paa Slottet, og truede hende med Navn og sagde: »Du vil og kand ikke heller udkomme dermed, formedelst den slemme Satan sidder saa dybt indgroet i Dig, saa man ikke skal kunde naae Bunden med en 10 alens Stage.»

For det sidste bekjender hun, at Store Lauritz Kone i Ekkerøe var ligesaa god og perfect udi Troldoms Kunster med Avinds Bön som hun, og skal samme Guri have læst Avinds Bön i det Salt, som hun ofte har givet sit Fæe ind for at ikke skulde forgiöre det. Ligeledes siger hun, at Guri bad om et lidet Lam, som gik i hendes Stue, (hvilket hun tog udi armen og strög det paa rögen), men hendes Mand negtede, og derefter döde Lammet (en fire dage derefter), men hun kunde ikke sige, om Guri var Aarsag dertil.

Efter Fogdens Paastand, Tiltale, Giensvar og denne Sags Lejlighed da kand vi ikke anderledes end dömmе hende fra hendes Liv til Ild og Baal. — Saaledes for Retten passeret.

Den 26 Januari blev Ting holdet paa Wardöehuus udi Landsherrens, Christopher Ornings, og Fogdens Nærværelse med Laugrettes Mænd.

Hvor da udi Rette blev indfordret et lidet Barn ved Navn Jngeborg Jvers Dotter, barnföd i Wadsöe; og blev tilspurgt, hvorledes hun Troldoms Kunster haver lært. Da bekiender hun, at hendes Moder, Maren Sigvalds Dotter, som kort forhen for Troldom er henrettet, hende det havde lært, og gav hun hende det ind i noget Melk af en Skaale i (et fæhuus). Og (der) hun det havde drukken, saae hun noget sort paa Bunden i Skaalen, og det sloeg hun ud paa Gulvet (og ikke vilde drikke). Derefter fik hun ondt i Maven.

Med det samme kaldte Moderen paa den Slemme og sagde: »Kom hid du!» Saa kom hand ind udi en sort Hunds Lignelse og fattede Barnet med Kiæften omkring Armen, saa det blødte, og ledte hende ud paa Marken need med Brasens Huuse. Dermed forloed den Slemme hende og foer til hendes Moder igien og snakkede med hende. Imidlertid gik Barnet af og til imellem Moderen og Brasens.

Og sagde samme Barn, at den Slemme skal have talt til hendes Moder, at Barnet skulde koge ham sort Kjöd, hvilket ikke af Barnet blev efterkommet. Da den Slemme kogte det sely, og var Gundel, som ellers kaldes Dorthe, som for hendes Misgierninger er henrettet, hos og aad med deraf.

Efter de havde ædt, foer de med hverandre [til] Lærviigen udi Næssel paa Wadsöe. Og stoed Barnet paa (Bochen) og saae, at den Slemme blæste Ild i et Horn for dem, saa og at Sölve var med; og dansede de omkring hannem, og havde hand en sort Gige at spille paa. Og var den Slemme og de alle samtlige, undtagen Barnet, i sorte Kattes Lignelse. Efter de foer derfra, skabte de sig i deres (forrige) egen (livs skikkelse og gestalt), men den Slemme löb ad Söen til fra dem.

Dernæst beretter (samme barn), efter at hendes Moder var fængslet, kom den Slemme till hende i en sort Hunds Lignelse og tilspurgte hende, hvor hendes Moder var. Da svarte Barnet: »Needer hos Brasens.» Da sagde den Slemme: »Ja, ieg vil gaae til hende.»

Efter at hendes Moder var fængsligen derfra bortført, kom den Slemme til hende igien i en sort Katts Lignelse og spurgte, hvor hendes Moder var. Da svarte hun, hun vidste (intet). Da sagde den Slemme: »Din Moder skal brændes!» og truede hende, at dersom hun ikke svarte ham paa hans Tiltale, skulde hun ogsaa brændes. Dermed forloed hand hende.

Dernæst fornam hun den Slemme engang igien. Dog talte hand indtet til hende, men stoed og mumlede for sig [selv] paa Marken.

Siden derefter er den Slemme igien kommen til hende og ville havt hende med til (Helvede). Saa vilde hun indtet. Men dermed foer hand bort fra hende.

Efter at for ommeldte Barn var her til Slottet hidført, da havde den Slemme tilspurgt hende paa Marken, hvor hendes Moder var. Da sagde hun: »Hun er brændt.»

Dermed gik hand og ikke vilde höre det.

Siden derefter er den Slemme kommen til hende Iule Natten paa Slottet udi Storstuen, som hun sad paa et Skrin, toeg hende og förte hende omkring udi Sneen pa Pladsen og sloeg hende. Dernæst kastede Klæderne over Hovedet. Derefter kom hendes Moders Fanden og sagde: »Er du her?» Da sagde hun: »Ia, ieg er her.» Dermed toeg hand hende udaf Sneen igien fra den anden og bar hende ind igien i Storstuen og lagde hende paa Skrinet.

Endog kom Gundels Fanden til hende, som hun laae paa Skrinet og sagde: »Ligger Du her?» Da sagde hun: »Ia.» Da sagde hand: »Ieg bör vel bære dig udi Sneen igien.» Da svarede Barnet: »Du tör ikke giöre det, din Stakkøl.» — »Ieg agter Dig ikke», sagde hand. Adligevel (tog) hand hende ud.

Ydermeere bekiender hun og, hvorledes at Iule-Aften for Iuledag er Sölve og hun faren fra Slottet og kröb under Porten i Katte Lignelser og begav sig did til Kiberg, som den Slemme förte afstæd.

173
Og vilde Sölve havt med sig den Guri af Ekkeröe og den halte Jngeborg, men Jngeborg svarede, hun vidste ikke, hvor hun skulde komme tilbage igien. Blev derfor tilbage. Iligemaade vilde Sölve og havt med sig Liren Margrete.

Da undskyldte hun sig og sagde, hun var tung. Og da de ingen kunde faae med sig, foer hun og Sölve med den Slemme. Og da de kom til Kiberg forvagtede de udi Anders Pedersens Fordör, indtil Sigri Klokkers kom med det lidet Barn Maren fra Wadsöe. Da de var kommen, begav de sig tilsammen udi A. Pedersens Kjelder, og imidlertiid de tappede og drak, bleste den Slemme Ild udi sit Horn, som sad udi hans Side, og lyste dennem dermed.

Samme Tiid er kommen Trette i mellem Sigri og Sölve, fordi at Sigri sagde: »Det lidet Barn Jngeborg skal være frie», men Sölve vilde det ingelunde tilstæde. Udaf saadan Trette sloges de med hverandre i Kielderens, saa Sigri kastede Sölve need paa Iorden. Og udaf hvis Sölve havde drukket,

faldt hun 2 à 3 Gange paa Veijen, (der de foer) tilbage igien, som den Slemme førte afstæd.

Siden efter at de er kommen hid, er den slemme Satan kommen til Barnet Jngeborg igien paa Slottet i en Katts Lignelse og sagt til hende, (han vilde brænde hende op). Saa spendte hun efter hannem, at hand skulde fare bort; dermed foer hand fra hende.

Ligesaa bekjender Barnet, at medens Sigri sad i Giemme i Underfogdens Gamme i Kiberg, er Sölve, hun og det lidet Barn Maren været i Katte Lignelse om en Natts Tiid paa Lyren og skrabte derpaa og ville været need hos Sigri, men formedelst Folkene var oppe samme Tiid, kunde de ikke faae hende ud med sig.

Iligemaade blev og for Retten fremført et lidet Pigebarn af Wadsöe, ved Navn Maren, som blev tilspurgt, hvor hun Troldoms Kunster havde lært. Da sagde hun af sin Faders Søster, Marrit Mikkels Dotter som er allerede henrettet, og det udi saa Maader som følger: Da foregiver hun, at Michels Marrit gav hende det ind i noget Öll. (Og som hun drak, la der noget paa bonden af skaalen, som var svart ligesom skarn, hvilket hun ikke vilde drikke, mens slog det paa gulvet). Og da hun det havde drukket, kom Diævelen ind til hende i en sort Hunds Lignelse, med 2 Horn — som Giede Horn — i (hovedet), og spurgte hende, om hun vilde tiene hannem, hvortil hun svarede Neij og meente, at en Hund ikke kunde tale. Samme Dag, noget derefter, kom (Fanden) ind til hende i en Mands Lignelse, som var sort og havde Horn paa Knæerne. Paa hans Hænder og Födder havde hand Klöer samt sort Hatt og sort Skiæg; og atter tilspurgte hende, om hun vilde tiene ham, hvortil hun indtet vilde svare. Da spurgte hand igien, om hun vilde tiene ham, saa skulde hun faae Penge. Da sagde hun Ia. Da sagde hand, at hun skulde være ham følgagtig udi Helvede. Og hun da efterkom hans Begiering og fulgte ham i Helvede. Og Veijen var meget lang. Og som hun kom udi Helvede, saae hun et stort Vand, som brændte Ild i, og Vandet söd. Og der laae fuldt med Folk i Vandet og mange næsegrus og söd udi Vandet. Hvor da Fanden havde en Iern Pibe, som hand blæste Ild af og sagde, at hun skulde nyde det samme.

Item havde Fanden en Fleske-Skinke, som hand stak i forommeldte Vand og toeg den strax op igien. Da var den söden. Og beretter hun, at dette Vand laae i en Dal, som var sort omkring. Og de Folk, som var i Vandet, var baade Qvinder og Karle-Folk og raabte ligesom Katte. Hvor hun da saae efterskrevne Qvinder, som fulgt hende udi Helvede: Sigri Klokkers i en Krages Lignelse, Jngeborg i Makurv, som gik med Krykker, i en Dues Lignelse, Liren i Wardöe i en Havelds Lignelse, Sölve af Andersby i en Alkes Lignelse, Gurri af Ekkeröe i en Skaarungs Lignelse og hun selv i en Krages Lignelse.

Som de da havde været i Helvede nogen Stund, droeg hver sin Veij hiem.

Men noget derefter, som var S:t Hans Nat forgangen Aar, kom disse forskrevne Qvinder til hende og toeg hende paa Dommen med sig, hvor da Fanden var tilstæde med en röd Viol og legte paa for dennem og dansede selv med. Sölve holdt ham i Haanden, Sigri Klokkers holdt Sölve i Haanden, Liren i Sigris Haand, Lille Maren i Lirens Haand, Gurri i Lille Marens Haand og Jngeborg i Makurv i Gurris Haand.

Og som de havde afdandset, toeg Fanden en liden Sölv-Skaal og beskienkte dennem Öll deraf og sagde, naar de havde udtient, skulde de bekomme til Lön det samme Vand, som brændte og söd i Helvede.

Og som de havde aftalt og uddandset med Fanden, droeg de hver til sit hiem, som (den Onde) afstæd förte.

Iligemaade bekiendte hun, at S:t Hans Aften, förend hun droeg paa Dommen om Natten, haver hendes Far-Söster lærdt hende, hvorledes hun skulde melke en Koe og leveret hende et (middelmaadigt stort) hvidt Horn, hvormed hun da forsögte at melke Morten Jensens Koe. Toeg samme Horn og satte paa Koens Bug, og sagde hun, at hun vilde melke udi Fandens Navn. Da melkede hun meer end en Bötte med Melk, og paa det sidste kom der med Blöd ud. Da döde Koen.

Endog bekiendte hun, at hun kunde giöre sig til en Katt, men da maatte Fanden först give hende noget Katte-Blöd at smöre sig med paa sit Legeme og saa et Katt Skind at lægge derpaa. Naar hun saadant haver giort, er hun en Katt.

Item, att hun med Sigri, som havde sit Barn med sig, og Sölve var med i Anders Pedersens Kielder, og der drak de Öll. Derefter drog de i Hr Hanses Kielder i Wardöe, og vilde Sigri og Sölve sat Ild paa Slottet, men de kunde ikke komme til dermed, af Aarsag at Lensherren altid læste og bad Gud om Naade; derfor maatte de gaae med Skamme derfra.

Hun foregiver og, at Sölve haver giort ondt i Præstekonens Foed, men med Hr Hans kand de ingen Magt faae.

Og bekiender ogsaa, at hun, Gurri og Sigri var forleden Natt her paa et Stæd, som var heel sort, og begierte af den slemme Satan et got Ploster til Landsherrens Foed og Arm at giøre hannem god med igien. Hvortil den Slemme svarede, de fik det indtet, thi det giör ikke gott. De slipper dog adligevel ikke. Og siger hun, at Aarsagen til Lensherrens Onde er Sölve, Sigri og Margrete, som senest blev hæftet.

Sammeledes foregiver samme Pigebarn, Maren, hvorledes at Sölve skal have havt hos sig et Stykke linden Klut med noget sort Uld Traad i, sammenföijet med Troldom, som hun saae Sölve havde satt i et Hull hos sig i Væggen, hvormed hun agtede at forgiøre Landsherren. Og der dette Pige Barn blev det var, havde den Slemme skabt hende udi en Katts Lignelse.

Og af des Aarsag var sligt anrettet, fordi Landsherren vilde have Sölve udi Iern-Fængsel og Bolt; og der hun omsider blev sat i Iern, kastede hun samme Troldskab fra sig, hvorefter flittigen blev sögt og for Retten fremviist, saaledes som dette Pige Barn havde tilkiendegivet.

Landsherren loed indkalde for Retten Gurri af Ekkeröe og tilspurgte hende om Troldkunstens Beskaffenhed, hvortil hun svarede, at have lært samme af Ragnild Fin-Kone forleden Aar, S:t Hans Tiid, og det i saa Maader, at hun flyde et Stökke Nöst: om hun kunde komme det til at trille fra sine Födder, da skulle hun være dygtig til saadanne Kunster; hvilket hun ogsaa altsammen fuldkommet. Og gav Ragnild hende det ind i en Drik Melk.

Derefter kom Fanden til hende i en Mands Lignelse — meget sort — som hun tilsagde Tjeneste. Og bekiender hun det samme, som det lille Barn sagde, om at have dandset paa Dommen, at have været med i Helvede, uden at hun

ikke havde seet den Fleske-Skinke, som Fanden havde holdet; men at Liren var med, siger hun Sandhed at være.

Hvad sig ellers angaaendes er den Avinds Bön, da kand hun ikke benegte at give sit Fæe ind at drikke (med) noget Salt, at andre det ikke skal beskadige. — At alt dette er Sandhed, derpaa vil hun gierne döe.

(I ligemaade blev for Retten) indført Jngeborg Peder Krogs af Makurv, som atter er af Sölve udlagt, saavel som af de 2 Pigebörn her paa Slottet. Men hun vilde gandske indtet bekiendè, hvorfor hun blev tilspurgt, om hun kunde værges sig selv tolvte, eller, hvis ikke, da til sin Sags Befrielse lade sig approbere paa Söen. Hvormed hun var tilfreds.

Dernæst blev det efterkommet.

Saa hun flöd paa Söen, for Gud og alle Mennesker, som et Dubbel og ikke kunde synke, hvilket er et Kiendetegn nok i saa Maader. — Dernæst blev hun piinligen forhört.

Da bekiender hun, at Borne, som allerede for Troldom er henrettet, gav hende en (fersk) Fisk i Fiæren, som, da hun samme havde ædt, hun fik saa ondt af, at hun maatte spyde det ud igien.

Den 29 Ditto holdtes atter Ting paa Wardöe udi vores gamle Hr Landsherres, Fogdens og Laugrettets Nærværelse.

Til Vedermaals Tale var indfordret Sölve, som hende havde angivet. Hun stoed endnu fast ved at Jngeborg var ligesaa god som hun og de andre; og derpaa vilde döe. Og siger, at Jngeborg approberte sin Kunst paa en Smelle-Baad, hvilket Jngeborg fragaaer.

Iligemaade blev i Rette fordret en Trolqvind ved Navn Sölve Niels Dotter af Andersbye, som bekjendte at have lært samme af lille Mogens Jngeborg, som er henrettet; og gav hende samme Kunst ind i en Fiske-Kliming og Momgott. (Derefter bekom hun ondt deraf.) Strax derefter kom den Onde ind til hende i en sort Hunds Lignelse. Noget derefter forandrede hand sig i Mands Gestalt og spurgte hende, om hun vilde tiene ham. Da sagde (omsider) hun Ja. Da lofte hand hende Rigdom. — Og heeder hendis Gud Zacharias.

Hun proberte sin Kunst (om den var fix) paa en Katt, som hun gav Fisk og sagde: »Æd i Fandens Navn!» Strax sprak den (ihjel).

Hun gav og Per Nielsens Koe i Syltevig Høe paa samme Maade. Strax døde den.

Hun var og forgangen Aar med de andre Troldqvinder, Dorthe, Marie, Ragnild og Sigri og Liren, i Hvals Lignelse at jage Fisken fra Landet.

Hun foer og af og til med den Slemme i Fiældet og omgikkedes med ham i slemme Bedrifter. — Hun var og med S:t Hans Aften paa Dommen og dantsede, og den slemme Satan legte for dennem.

Hun siger og, at hun Iule Natt forgangen Aar var med Liren og utallige fleere, som hun ikke kjendte, paa Dovrefield. Og dansede enhver, og Liren dansede sin eene Sko bort med Fanden. Og der hun beklagte sig, hendes Skoe var borte, gav Fanden hende een igien. Og skienkte hand dennem Öll og Viin af en (skaal).

Og var hand skikket som en sort Langhund, Sölve i en liden Hunds Habit og Liren som en sort Katt.

Hun bekiender og, hvorledes hun forleden Höst var med Maren, Dorthe og Ragnild paa en Töndebottn at forgiöre Skipper Jens Ottesen med hans Skib; og flöij de op paa Dommen, og löste hver af dem sin knöttede Knude op og sagde: »Vind i Fandens Navn!» Dermed flöij de alle fire ud paa Skibet.

Sammeleds bekiender hun og, at hun var med de andre, saavel som med de 2 smaae Börn, Ingeborg og Maren, S:t Hans Natt i Helvede at besee dets Herlighed og Beskaffenhed og ellers udi andre Maader, som forhen meldt er.

Landsherren loed tilspörge Sölve om Aarsagen, at hun havde sat ondt paa hans Velb. Haand.

Det gjorde hun, i de Maader hans Velb. skulde piines noget, formedelst hand saa strengeligen foer afstæd med dennem; at Sigri Klokkers var med og at de vare udi Fandens Forandring, nemlig Sölve i en Katt og Sigri i en Hunds Lignelse; og at de brugte til deres Værk hver en Knappe-naal at stikke med, som hand laae i Sengen, baade i Haand og Fod.

Iligemaade bekiender hun, at hun var med Sigri og de 2 Pigebörn i A. Pedersens Kielder at drikke.

Desligest blev Guri af Ekkeröe igien for Retten indført og flittigen tilspurgt, om hvad hun var bevidst af Troldom. Dertil svarer hun, at hun vedgaaer hendes forrige Bekiendelse i alle Maader og at hendes Gud heeder Erich.

Derimod blev indført Margrete, kaldet Liren, til Vedermaals Tale at svare til hvis som nu for hende blev oplæst. Da foregiver hun indtet andet, end at de har löijit hende paa. Hvor da Sölve blev fremkaldet og hende fuldkommen Troldoms Sag tillagte.

Iblandt andet foregiver hun, at forommeldte Margrete skal have forgiort forrige Landsherren Jörgen Frises Sluffe, som (en gang drev i land og blef, der den skulde til skovs at) hendte Veed. — Og til Bekræftelse med Hænders Paalæggelse ved den højeste Eed og den Part, hun vilde formode i Guds Rige, at hun det haver giort og er ligesaa god i Troldom som hun selv; og derpaa vilde hun döe.

Efter slig forbemeldte Gurriss saavel som Sølves frivillige og egen vedgaaende Bekiendelse, som de stedse vedgaaer og derpaa vil döe, sætter Fogden udi Rette paa Kongl. Maj:ts Vegne, om de ikke for slige deres udædiske Gierninger bör at straffes til Ild og Baal, og var en rettmæssig Dom begierende.

Da efter Tiltale, Giensvar og den Sags Lejlighed og efterdi de ikke kand fragaae jo at have givet sig Diævelen i Vold og omgaaendes med Troldoms Konster i mange og adskillige Maader, hvilket er uhörligt og ingen christne Mennesker sömmer — det Gud enhver derfra bevare — vide vi ej anderledes herom at kunde kiende og dömme, at de jo begge 2 bör for deres begangne Misgierninger at liide og straffes paa deres Liv til Ild og Baal.

1663. Den 27 Februari holdt Kongl. Maj:ts Foged, ærlig og velagted Niels Sörensen (Fiil), Ting i Wadsöe udi Vores Gunstige Hr Landsherres Nærværelse med meenige eedsvorne Laugrettes Mænd.

Hvor da for Retten blev fremfordret et lidet Pigebarn ved Navn Karen Ivers Dotter, ungefær ved Alder 8 Aar, og blev tilspurgt, hvem hende havde lært Troldom, som hendes Søster liden Ingeborg som var paa Slottet, havde angivet og bekiendt.

Da bekiender og vedgaaer samme Pigebarn Karen deselv samme, som hendes Søster foregiver, og fremviste sin Haand med Mærke, som den slemme Satan i Hunds Lignelse havde bidt. (Siden er den slemme Satan kommet til hende inde hos hendes moder; da var han i en svart mands lignelse, og flyde hendes moder hanem hendes haand, at hun skulde tiene ham, og hans haand var svart. Dermed lovede hun ham tjeneste og kalde paa ham, og den samme kalder hun hendes Gud, ved navn Christofer. Endogsaa bekiendte hun, at hun havde været med paa Slottet udi en krages lignelse udi den mening, at de havde villet dræbe landsherren med knapetnaaler.)

Iligemaade bekiender hun, at Skydsskaffer Nielses Kone her sammestæds var kommen til hende forleden Sommer udi en hvid Fugls Lignelse og bedet, at hun vilde følge med hende paa et Fiæld. Hun negtede det, men dog toeg hun hende, og var hun ogsaa i en Fugls Habit. Og vare mange flere Mennesker med i deres Skikkelse, som hun ikke kjender, og drak de Öll der paa Fiældet, som Satan skienkte dennem af en Kande, men hun fik indtet.

Iligemaade bekiender hun og, hvorledes at den slemme Satan udi en sort, middelmaadig Mand's Lignelse er kommen til hende paa Wadsøe, imedens hendes Moder boede der, og havde ligget hos hende udi Fæhuuset om en Aftens Tiid

Iligemaade blev indfordret et andet Pigebarn ved Navn Maren Ols Dotter, som tilforn her paa Slottet har aflagt Bekiendelse om sig selv. Det samme vedstaaer hun endnu.

Endog bekiender hun det samme sandt at være, som det forrige Pigebarn Karen havde bekiendt, nemlig at de var hos henne og havde vilde forgiøre Landsherren. Ligesaa bekiender hun, at siden efter at Landsherren med sin Iomfrue er rejst fra Slottet, da imidlertid Iomfruen blev igien i Wadsøe, haver Liren, som sidder paa Slottet, været hos Fan-

den og begiert noget af ham til at giöre Jomfruen ondt med i Hovedet.

Endogsaa bekiender foromskrevne Karen Ivers Dotter, hvorledes at Dagen efter hans Velb. med sin Iomfrue var kommen paa Wadsöe, da haver Klokkerens (Qvinde), item den Pige Ellen saavel som den Qvinde af Ekkeröe været udi Fordörren udi Kragers Lignelse og ville været ind i Stuen og gjort ondt imod deres Velbaarnheder. Men formedelst der var saa mange herlige og meget dejlige klede Mennesker ind i Stuen udi hvide (Sjorter, blev deres Verk ikke efterkommen derfor).

Sammeledes blev udi Rette fremfordret en voxen Töss, föd udi Sundhaar Lehn paa en Gaard (Gierre) og nu omstunder tjener Peder Gundersen i Andersbye, som for Trolldom skal være udlagt af det lidet Barn Karen Jvers Dotter og Maren Ols Dotter.

Da vilde hun paa Tilspörgsel indtet bekiende paa sig, men til sin Sags Oplysning var begierende at maatte prøberes paa Söen. Da eftersom samme Probering blev efterkommet, flöd hun som et Dubbel.

Hvor hun da atter for Retten blev fremfört og Sandheden bekiendte, nemlig at hun havde lært 2 Avinds Bönner (den eene til at læse over Köer, naar de ikke vilde Melke, hvilke bönnen hendes Madmoder, nemlig Kari Anderses i Gierde, som hun da tjænte, kiöbte en vandrendes Qvinde til at skulde lære hende), saaledes lydende:

Jesus og Jomfrue Maria gik over grönnen Heede.

Der [hörde] hun Quen [kom] thrydende og rödende.

'Hvad skaar dig?' sagde Jesus.

'Min Melk er mig stollen fra udaf Gietter, udaf Wetter, udaf Piger og Troldmör.'

'Stat, stat', sagde Jesus.

'Jeg vil dig s[i]elver böde, udi Maldt, udi Salt, med ti Finger,

med tolv gode Guds Engler,

enten du est under Steen stukken,

eller nogen Afvinds Bit er wunden.

Du skalt drikke udaf Bekken

og give Melk udi Spennen

og melke Melk ad til Madmoder

og det udi trende Navn:

Gud Faders, Söns og Hellig Aands'. Ammen.

Den anden Bön formelder til at forgiöre andre Mands Fæe med. Den samme Bön er hun ofte ombedet at forgiöre Fæe med.

Jeg gik mig over (vilden) Heede.

Der mödte mig alle mine Afvinds Mænd,
med Fæe og Faar, med Gram og Vrede.

'Hvor vil du Veien (lede)?' sagde Konen.

'Jeg vil mig i Bundens Gaard ryste og spilde.

Bunden og Hesberen skal fare ilde

i hans Qvæg, Boe og Biering.'

'Neij, skalt Du ej! Jeg (skal) dig s(i)elv hen afvende
til den samme Mand, dig udsendte.

Jeg skal kaste Dig ved (Duns) Hav
med Diævelskab.

Der skal Du staae til Domme Dag.

Hverken gönne eller gav

eller Blaae Wacht weldte en Steen til Hemsende.

Skal aldrig igien komme, för ieg dig Bud sende.'

Alt dette lærte hun, imedens hun var [gandske] liden og tiente samme Qvinde. Og hvad hun ellers gav hende det ind i, veed hun ikke, men efter den (dag), hun det lærte, haver den slemme (Satan) været ofte hos hende og af hende begiert, hun indtet det skulle forglemme, men flitteligen merke og öve sig derudi.

Efter et lidet Pigebarns, Karen Jvers Dotters, Bekiendelse derom, blev Ellen Gunders Dotter videre tilspurgt, hvad hun svarer til (des) Angivelse. Da bekiender hun, at det er saa, ligesom forbemte Pigebarn har berettet, og at det er vist, hun haver seet hende paa Slottet Wardehuus, samme Tiid hun var der, saavel som at den slemme Satan, hendes Gud, som hun kalder Morten, förte hende frem til Wardehuus i en Strand Elle Fugls Lignelse, som var sort under Bugen og hvid omkring Halsen. Og lovede den slemme Satan, hendes Gud, hende at före hende til Bergen der at dræbe en Qvinde ved Navn Aslin Per Persens formedelst 2 Sld:r, hun skyldte hende i Lön fra den Tiid, hun tiente hende, som hun ikke vilde betale. Hun svarede Satan, hendes Gud, at hun kunde ikke dræbe hende. Men Satan, hendes Gud, sagde: »Ieg skal vel lære dig, naar du kommer frem paa Veijen.»

Nok bekiender hun, at det er vist, hun var paa Slottet og saae liden Maren Oluffs Dotter, som snögest der udi en

Thiitings Lignelse. Det samme til Vedermaals Tale bekiender bemeldte Maren i saa Maader Sandhed at være, saavel som og at den Onde haver vildet havt hende med til Bergen til samme Qvinde, som meldt er. Og var den slemme Satan udi en middelmaadig Mands (Skikkelse), sort klæd; og dersom hun ikke vilde følge med hannem, vilde hand adligevel tage hende med sig.

Ellers bekiender forbitte Ellen, at der havde været saa mange og en uendelig Haab af Trolddiævle paa Slottet om en Aften — som Sand i Havet — og det udi adskillige Fugles Lignelser.

Landsherren tilspurgte hende, af hvad Aarsag de var der, og hvad de vilde giøre. Da sagde hun: »Udi den Mee-ning, at de vilde forgiøre hans Velb.»

Deslige bekiender og udlægger hun [Willatz] Klokkers Qvinde, Karen Anders Dotter, saavel som en Find(e) qvinde ved Navn Elli Andersens af Andersbye for Troldom Sag, og at de skal have taget hende med sig samme Dag, hans Velb. hidkom til Wadsöe, og det om Natten udi Underfogden Knud Jønsens Huus til at forgiøre hans Velb. inde i Stuen udi Sengen, som hand med hans Kiereste, Iomfruen, laae; og at de skulde blæse paa hannem i den slemme Satans Navn. Men formedelst at vor Herre Jesus med sine (Hellige Engler) var hos og imellem dem, blev det derfor forhindret, (saa at al deres onde Forsæt ikke gik for sig, som de havde agtet). — Og var [Willatz] Klokkers Kone i hendes egen Gestalt, men usynlig, Ellen i en Örn's Habit og hun selv i en Strand-E(r)le Fugls Habit.

Dette foregiver hun skeede, for at hans Velb. ikke skulle komme til Slottet igien med Sundhed.

Bemeldte Ellen Gunders Dotter foregiver ydermeere, at der paa samme Tiid var en stor mængde Trolddiævle, som hun ikke kiendte, og hver i adskillig Slags Habit.

Og saa sandt det er vist, vil hun annamme Sacramentet og gierne döe.

Landsherren tilspurgte hende, om hun vidste af flere Troldqvinder heromkring. Hvortil hun svarede, at der vist vare mange flere. Udi Ekkeröe maatte være nogle, dog ikke (kiender hun) dem. Men tvende kiender hun, som i saa Maader

matte være gandske frie, nemlig Thorgrims Kone og Thor Spillemands Kone, hvilke hun var hos da hun [kom] her til Lands af Skibet og fik Mad hos dennem. Sammeledes at der skal være nogle i Kiberg og nogle i Wardöe, som hun ikke kiender; men at der skal være en Dreng ved Navn Anders, som fulgte med hende herhid paa Skibet, hvilken haver tient i Bröd med hende Sör paa Böijgden hos en Præste-Sön ved Navn Morten Nielsen og nu tiener i Waaröe hos Sören i Krogen, der flöij en af de Troldqvinder hen over fra Slottet af, som hende tyktes, (der var i forsamlingen med, der de skiltes ad, og hvem det skulde kunne være, viste hun ikke at forklare, mens derhen ungefehr paalaug, som drengen tiente).

Deslige blev udi Rette fremfordret (Willatz) Klokkers Kone, som for Troldoms Sag var udlagt af 2:de smaae Piger og af en voxen Töss ved Navn Ellen Gundersdotter.

Hun bekiente paa Tilspörgsel, at Dorthe Laurits Dotter, som for Troldom var henrettet, havde for 2 Aar siden, da hun laae paa Barselseng, gav hende en Meelgröd, reed med Melk og Smör, hvoraf hun bekom sig heel ondt og det i 14 Dages Tiid. Og imidlertid var Dorthe hos hende og agtet hende paa Barseiseng. Og siger hun, at det var en tynd Gröd, hvori der var noget sort, som et Byg-Korn stort, men hvad det var, vidste hun ikke. Og 3 Uger efter hendes Barselsengs Overstandelse kom den slemme Satan til hende udi en Kattes Lignelse og fandt paa hendes Legeme fra Födderne og langs op ad indtil Munden, hvor hand samme-steds talte hendes Tænder.

Med det samme begiærede den slemme Satan, at hun vil tjene hannem, saa skulle hun faae Lykke til Qvæg og Fæe. Ikke förend efter 5 å 6 gange tilsagde hun hannem Tieneste, og kaldte hun ham sin Gud Isach og gav hannem een af sine Fingre til Forsikkring. (Og befoel han hende, hun skulde melke anden mands Qveg og Fæ; videre viste hun ikke om des Beskaffenhed at forklare.)

Hun bekiender alting Sandhed at være, som de andre foregiver, undtagen at hun skulde have været med at ville forgjöre hans Velb., der hand laae i Sengen.

Landsherren tilspurgte hende, hvad Skikkelse hun da var udi. Hvortil hun svarede: »I en Kommens Kærne Skikkelse, som voxer paa en Qvist.»

Efter slig Lejlighed sætter Kongl. Maj:ts Foged, om ikke forskrevne Ellen Gunders Dotter saavel som (Willatz) Klokkers frivillige Bekiendelse, som de stedse veedgaaer og derpaa gierne vil døe, slig fule Gierninger, som de have lært og med Diævelskab forövet, bör at straffes paa deres Liv til Ild og Baal, og var Dom begierendes.

Da efter Tiltale, Giensvar og denne Sags Lejlighed kand ikke andet skiönnes, end at de jo bör miste deres Liv til Ild og Baal.

Dislige, eftersom disse 2 Pigebörn, nemlig Ingeborg og Maren, tit og ofte tilforn paa Slottet haver bekiendt, at de Troldoms Kunster haver lært og sig derudi övet, saavel som siden de ere komne paa Slottet og der af Lensherren flittigen tilholden med Præstens Formaning og daglige Fliid dennem at ville have omvendt til Gud i himmelen fra den onde Aand Diævelen og dog ej noget dermed haver kundet udrette, men de endnu stedse befindes efter deres förste Bekiendelse ved den onde Aand at blive og ej fra hannem kunde komme, saavel som og nu befindes dette lille Pigebarn Karen, som er Ingeborgs Syster, hvilken ogsaa efter egen Bekiendelse haver lært Troldoms Sag og det begge 2 af deres Moder; eftersom den onde Aand stedse tilforn hos dem haver været og de endnu ikke hannem kand blive qvit, i hvor meget Præsterne dem for sig havde og flittigen vilde have dennem omvendt til vor Herre Christus, saa vil hand dog ikke slippe dennem, eftersom de ere hannem af Mödrene offret, efter slig Lejlighed, saavel som Præsternes Betænkende, sætter Kongl. Maj:ts Foged i Rette, om de ikke bör at straffes paa deres Liv, at de ej videre udi saadanne Konster skulde komme og andre Börn af dennem ved Fandens Indskydelse ikke skulde föres.

Da, efter Tiltale, Giensvar og den Sags Lejlighed og efterdi at forskrevne Börn ikke kand fragaae jo at have lært Troldoms Konster og det efter deres egen vidlöftige Bekiendelse, da eftersom det er nogle smaae, umyndige Börn, ikke

komne til Skjælds Alder, ej heller nogen tiid været til Guds-
bord og annammet det højværdige Alterens Sacramente, men
ere gandske vankundige, hvorfor det er en vanskelig Sag at
dømme udi, vide vi derfor herudi ej anderledis at kunde
kjende, end at vi henviiser denne Sag fra oss og til vores
Overdommer, Velb. H. Laugmand.

Anno 1663, den 9 Marti, holdt Kongl. Maijts Foged over
Finmarken, Niels Sörensen (Fiil), Ting paa Wardøehuus udi
vores gunstige Landsherres Nærværelse med tilbørlige Laug-
rettesmænd, hvor da udi Rette blev fremført Margrethe Styrk
Olsens, som for Troldoms Sag er udlagt.

Hun vilde paa Landsherrens Tilspørgsel indtet i nogen
Maade bekiende, men begiærede at maatte (a)proberes paa Söen,
eftersom hun sig ikke, selv 12. kand befrie imod Loven.

Den 10 blev atter Ting holden i Overværelse af de samme
samt Sorenskriferen.

Da efter at Probationen var skeet, befandtes hun at flyde
som et Fisker Dubbel.

Da bekiendte hun derefter (efter flittig inquisition) for
Retten at have lært Troldoms Konster i Tromsen, og det af
en gammel Troldqvinde, som gav hende det ind (i et stöke
ost) i noget Melk, hvorefter hun af ondt matte (tejde) sig.
Anden Dag probeerte hun, om hendes Kunst var fix, paa et
Lam, i det hun gav samme det ind i Melk, og strax sprak
det (i to og döde).

En Dag, hun var alleene, kom den slemme Satan till
hende i en stor Mands Lignelse og spurgte, om hun vilde
tjene ham, saa skulde [hun] faae Lykke til (fæ og qvæg samt
alt andet, hvis hun begiærede). Da sagde hun ham fuldkommen
Tjeneste. — Og heeder hendes Gud Zackarias.

Ydermeere bekiender hun, at Sölve Niels Dotter, Sigri
Klokkers og det lidet Pige barn Maren var forleden Iuule
Nat hos hende og vilde have hende med i Anders Petersens
Kielder at drikke (sig) en Ruus (paa), men hun undskyldte
sig med at hun var saa tung, fordi hun reede (den tid de var